

Tekstititys

Podcast: Puhetta puutarhasta ja taloudesta – Prat om trädgårdsodling och ekonomi

Jakso 4. Reilu digitalisaatio

Äänitteen kesto: 00:22:48

Haastattelija: Irene Vänninen, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus

Vieraana: Liisa Pesonen, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus

[äänite alkaa]

[Musiikkia]

[Irene Vänninen] Hei! Kuuntelet Puhetta puutarhasta ja taloudesta -podcastia. Tämä podcast -sarja on tuotettu osana AgriHubi -osaamisverkostoa.

Minä olen luonnonvarakeskuksen erikoistutkija Irene Vänninen ja työskentelen puutarhatuotannon, kasvin suojelun ja yleisen kehittämisen parissa. Data on päivän sana. Sekä tässä podcastissa, että yleisemminkin nykymaailmassa. Dataa tulee sieltä ja dataa tulee täältä. Mutta minne se menee, kuka sitä saa käyttää ja siitä hyötyä, ja miten puutarhatuottaja pystyy pitämään puoliaan datakissassa, kun monet muutkin hänen lisäkseen ovat hänen datoistaan kiinnostuneita?

Tänään kanssani tästä aiheesta on keskustelemassa Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija Liisa Pesonen. Liisa, kerro meille, miten sinun työsi liittyy puutarhatuottajien datan käyttöön ja hyödyntämiseen, ns. dataohjatussa kasvintuotannossa?

[Liisa Pesonen] Joo, olen Liisa Pesonen, erikoistutkija Lukella ja maatalouden teknologiat on iso viitekehys, ja sen sisällä maatilan tiedonhallinta. Kyllä puutarhatalous kuuluu siinä, ja puutarhayritykset siihen samaan maatalojen joukkoon, joiden tiedonhallintaa tutkitaan ja kehitetään.

[Irene Vänninen] Eli samat periaatteet ja käytännöt pätee sielläkin, kuin yleisessä tai perinteisessä maanviljelyssä.

[Liisa Pesonen] Joo, ja vielä oikeastaan laajemmin. Kaikki mikroyritykset oikeastaan samalla viivalla, jos mietitään, mitkä mahdollisuudet on omaa tietoaan järjestellä, hallinnoida ja hyödyntää, niin ne resurssit, millä tämä tehdään, niin kaikki mikroyritykset ovat oikeastaan samalla.

[Irene Vänninen] Mikroyrityksillä tarkoitat, niitä löytyy varmaan puutarhapuolelta nimenomaan?

[Liisa Pesonen] Niitä löytyy puutarhapuolelta, mutta niitä löytyy laajemmin yhteiskunnasta.

[Irene Vänninen] Okei.

[Liisa Pesonen] Kampaajat, suutarit, niin pois päin.

[Irene Vänninen] Niin niin, eli kaikki yritykset ovat mukana tässä tietynlaisessa datakissassa nykyään?

[Liisa Pesonen] Joo, ja erona se, että isoilla yrityksillä on resursseja enemmän. Niillä voi olla lakiosasto, niillä on it-osasto, joka hoitaa asioita, mutta mikroyrittäjällä on vain se yrittäjä itse. Ehkä joku siinä kumppanina.

[Irene Vänninen] Aivan, heillä voi olla vähän erilaiset haasteet siinä, miten he hyödyntävät dataa, ja saa siitä sitten uusia ideoita ja mahdollisuuksia liiketoiminnalle.

[Liisa Pesonen] Joo ja kaiken kaikkiaan seuraa kehitystä, että mitä kaikkea on mahdollista. Ja myös sitten sitä, että pystyy arvioimaan, että mikä omalla kohdalla nyt sellaista hyvää teknologiaa on, mitä juuri minun tarvitsisi ja kannattaisi lähteä hyödyntämään.

[Irene Vänninen] Tuo olikin tärkeä, mitä mainitsit, että miten pystyy arvioimaan, että mikä on hyödyllistä juuri hänelle. Me palataan siihen asiaan tässä vielä myöhemmin. Hyvä!

Datahan tarkoittaa kaikkea sitä informaatiota, jota viljelijä, nyt tässä tapauksessa jos viljelijöihin keskitytään, eli sitä

informaatiota, mitä viljelijä kasvustostaan saa. Joko omien aistiensa tai erilaisten mittalaitteiden ja seurantojen avulla. Viljelijän hiljainen tietokin on siis dataa, vaikkei se ulospäin välttämättä näykkään, ennen kuin hän alkaa puhumaan. Näkyyhän se tietysti esimerkiksi viljelyn onnistumisen tasona, että kuinka hyvät hiljaiset tiedot hänellä on.

Miten käy viljelijän hiljaisen tiedon, jos hän yhä enemmän ja enemmän ottaa käyttöön antureita ja sensoreita, jotka mittaavat hänen kasveistaan ja viljelmiltään sellaisiakin asioita, joita hänen omat aistinsa eivät pysty hänelle kertomaan?

[Liisa Pesonen] Kyllähän se tietämys ja osaaminen vaan lisääntyy ja tarkentuu.

[Irene Vänninen] Eli hiljainen tieto ja se eksplisiittinen numeerinen tieto, mitä sieltä tulee, ne eivät kilpaile keskenään?

[Liisa Pesonen] Ei, koska riippuu tietysti siitä, että kuinka sitä dataa sitten tutkailee, ja mitä informaatiota ja tietoa, tietämystä siitä datasta saa, mutta sehän konkretisoi hyvin paljon sitä, että missä mennään. Ei ole luulon varassa asiat tai sen oman käsityksen varassa asia. Se voi joskus olla jopa aika harhainenkin se käsitys hiljaisen tiedon varassa. Että kyllä se hiljainen tieto siinä kasvaa ja semmoinen tietämys kasvaa. Ja sehän se tarkoitus onkin, että osaa sitten tehdä sen datan pohjalta paljon parempia päätöksiä. Koskee ne sitten sitä tuotantoprosessia, sen ohjaamista tai sitten liiketoimintapäätöksiä.

[Irene Vänninen] Sehän tarkoittaa itse asiassa, että se hiljaisen tiedon sisältö myös muuttuu, koska se hiljainen tieto sisältää sen, miten hyvin hän osaa tehdä tulkintoja ja päätyä sitten johtopäätöksiin, että "mitä minun pitää tehdä".

[Liisa Pesonen] Joo. Parhaimmillaan siinä oppii koko ajan sen datan avulla siitä alasta enemmän, ja nimenoman siitä omasta prosessistaan. Että ei olla sellaisen ulkopuolisen kirjatiedon varassa, vaan oikeasti "miten se minun tilani prosessit oikeasti menevät". Siellä voi olla eroja, ja onkin eroja tilojen välillä. Olosuhteet ovat erilaiset, ja varustelut on erilaiset.

[Irene Vänninen] Kiinnostavaa. Hiljainen tieto ei häviä mihinkään, vaan rikastuu suorastaan.

[Liisa Pesonen] Kyllä.

[Irene Vänninen] Joo. Jos mietitään nyt sitä, että viljelijäthän yrittäjinä ja toimijoina, perinteisesti hyvin itsenäistä porukkaa, mikä nyt leimaa ylipäättään yrittäjien identiteettiä. Ja he ilmaisee aika selvästi mielipiteensä mm. EU:n maatalouspolitiikasta ja siitä byrokratiasta, jonka he kokevat vähän häiritseväksikin, että se häiritsee sitä varsinaista työtä. Pitäisikö puutarhatuottajan olla huolissaan nimenomaan näihin data-asioihin ja niitä koskeviin säädöksiin liittyen, että minkälaista huolta ja harmia niistä seuraa hänelle?

[Liisa Pesonen] No, tässä tapauksessa kyllä ei tarvitse olla huolissaan. Tai oikeastaan huolissaan siitä, että mitä uutta tämmöistä pientä yrittäjää ja erityisesti maatilayrittäjiä, puutarhayrittäjiä edesauttavaa tämä datasäädös tuo tullessaan, ja hallintosäädös. Eli siinä koetetaan suitsia tällaisia portinvartija yrityksiä, sellaisia jotka siilouttaa dataa, sellaisia, jotka kahmii dataa.

[Irene Vänninen] Mitä nämä tällaiset siilouttajat ja kahmijat ovat? Keitä he ovat?

[Liisa Pesonen] No, oikeastaan se on ollut tähän mennessä se datatalouden idea, että otetaan dataa, - ollaan puhuttu alustataloudesta viimeiset kymmenen vuotta -, niille alustoille dataa. Ne ovat jonkun hallinnassa ja siitä data tehdään sitten uutta liiketoimintaa, ennusteita ja sitä dataa saatetaan luovuttaa sitten ihan, sillä tehdään kauppa. Mutta se ei sen viljelijä, joka sitä kauppaa käy, vaan se alustan toimittaja.

[Irene Vänninen] Tarkoittaako tämä sitä, että viljelijä on ikään kuin raaka-aineen tuottaja? Hän tuottaa dataa, jota muutkin haluavat hyödyntää.

[Liisa Pesonen] Joo, ja jos laajennetaan se verrokkikohta, niin mitä Googlet ja Amazonit ja tällaiset tekee tällä hetkellä. He kehittävät tekoälyä ja tuottavat siitä uusia tuotteita, siitä meidän jokaisen henkilökohtaisesta datasta, mitä me luovutetaan sinne. Että tämä samahan on yritysmaailmassakin tällä hetkellä juurikin näiden pienten toimijoiden, pienten yritysten puolelta. Heillä ei ole oikeastaan sanan valtaa siihen, että millä ehdoilla vaikka joku

digitaalinen sovellus, vaikka tällainen Internet of things sensori, otetaan käyttöön missä sensorit laitetaan sinne omaan prosessiin ja datat virtaa pilveen. Okei, siitä saadaan tietysti hyöty, siitä tulee jotain analyysia takaisin, jopa ennusteita, ja ne on hyvin hyödyllisiä. Mutta tähän mennessä ei ole ollut valtaa, että mihin muuhun sitä dataa siellä käytetään. Eikä mitään sanktioita, jos sitä käytetään jotenkin vastoin oletuksia. Ja tätä nyt suitsii mm. se datasäädös. Siihen tulee selvä raja siihen, että mihin on kontrolli tällä datan tuottajalla, se jonka aktiivisesta toiminnasta se data kerääntyy.

[Irene Vänninen] Eli se raaka-aineen tuottaja?

[Liisa Pesonen] Joo. Että jos se on vaikka sensori, niin se tulee siitä, että viljelijä on aktiivisesti laittanut sen sensorin tikittämään sinne. Tai, jos syötetään käsin dataa johonkin appiin, niin se on sen viljelijän aktiivisesta toiminnasta ja tämän nykyisen datasäännösluonnoksen mukaan kuuluisi yksiselitteisesti silloin viljelijälle.

[Irene Vänninen] Mutta missä vaiheessa tämän datasäädöksen hyväksyminen tai voimaantulo on? Onko se jo voimassa, ja kuinka sitä nyt tässä kehitetään?

[Liisa Pesonen] Ei, siitä on vasta komission antama ehdotus, joka on nyt sitten Euroopan parlamentissa kommentoitavana, mepeillä ja sitten samaan aikaan Eurooppa-neuvostolla, mikä on sitten maiden edustajat. Ja ne rinnan nyt kommentoivat sitä ja se voi olla, että se voi olla että se vielä muuttuu sitä, mutta tämä on tällä hetkellä se periaate. Taustalla on se, että Eurooppaan halutaan tehdä tällainen reilu datatalous vastakohtana tai erona siihen, että millaiset esimerkiksi USA:ssa on. Juurikin nämä digidatajätit, jotka keräävät tätä dataa. Sehän käy USA:lle hienosti ja siellä kehitetään tekoälyä siihen yhteiskuntaan, mutta eurooppalaiset ovat niin kuin siirtomaita, että ne virtaa sinne. Sitten toisessa päässä on äärilaitana nämä diktatuurit, jotka kovinkin sanelee, mitä kansalaiset voi datalla tehdä, miten internetiä käytetään. Nyt Eurooppa haluaa tuoda tällaisiin eurooppalaisiin arvoihin, demokratiaan, tasavertaisuuteen tuovan sitten mallin.

[Irene Vänninen] Että Eurooppa ikään kuin hakee semmoista reilumpaa keskitietä näiden kahden ääripään välissä?

[Liisa Pesonen] Joo, ja yksi kannustin siinä on tietysti tämä kilpailu tekoälystä. Tekoäly tarvitsee raaka-ainekseen dataa, ja nyt halutaan näillä asetuksilla saada aikaan se, että se pienistä puroista, missä ne datat nyt onkaan, niin kaikki kansalaiset, yritykset voisivat sitten luvittaa. Sitä dataa, mikä on heillä sen datasäädöksen mukaan omassa kontrollissa, luvittaa sitten esimerkiksi tekoälyn kehittämiseen.

[Irene Vänninen] Eli he pääsevät antamaan tai he antavat luvan, että "tuo ja tuo saa käyttää minun dataani, mutta se on minun dataani ja minä annan luvan sen käyttöön".

[Liisa Pesonen] Joo, tai voi myydä sen datan.

[Irene Vänninen] Aa, just joo!

[Liisa Pesonen] Eli puhutaan monetisoinnista. Muutetaan dataa ihan suoraan rahaksi tällaisilla markkinapaikoilla. Sehän on hirveän mielenkiintoinen myös maatilayrittäjien ja puutarhayrittäjien näkökulmasta, mutta samalla tietysti, kun datat myydään, menee se omistusoikeus siinä.

[Irene Vänninen] Niin, niin.

[Liisa Pesonen] Sen kontrolli, mutta tämä on vähän sellaisiin hyvään tarkoitukseen, jos sieltä sitten vastineeksi kehitetään sellaisia algoritmeja, joita sitten esimerkiksi PK-yritykset, appit voi sitten ottaa käyttöönsä, ja hyvin kustannustehokkaasti sitten tuottaa lisäominaisuuksia, automaatiota, palvelua sitten takaisin maatilayrittäjille.

[Irene Vänninen] Aivan.

[Liisa Pesonen] Nythän on PK-yrityksillähän, ne ovat samassa tilanteessa, että ei heillä ole resursseja kehittää tekoälyä. Tarvitaan ehkä sellaisia, jotka kehittää algoritmeja ja algoritmeja annetaan sitten tällaisille pienemmille toimijoille. Sekin on yksi tällainen, että saadaan osalliseksi isompi joukko yrityksiä, kansalaisia näistä tekoälyn suomista eduista.

[Irene Vänninen] Mainitsit tässä, kun kävimme aikaisemmin keskustelua näistä asioista, että nyt kun tätä datasäädöstä ja datan hallintasäädöstä kehitetään, niin nyt myöskin alkutuottajilla on kullanarvoinen paikka päästä vaikuttamaan siihen. Mitkä on ne kanavat, joita pitkin he pääsevät vaikuttamaan, niin että niistä säädöksistä tulee sellaiset, että ne suojelevat heidän etujaan? Eivätkä muut vain pääse hyötymään siitä datasta.

[Liisa Pesonen] Siinä näyttää nyt siltä, kun datasäädöstä lukee, että siinä todella rajusti otetaan tämmöisten heikomman osapuolen edut huomioon. Lähinnä nyt sitten se paikka on tietysti vaikuttaa omiin parlamentaarikkoihin, että niitä nyt ei lähdettäisi turhaan ehkä lieventämään esimerkiksi. Siellähän on aikamoinen painostus. Voi vain miettiä, mikä on Brysselissä menossa lobbaus siinä, koska nämä tämän hetken vallalla olevat datatalous toimijat, niin hehän menettää tässä. Heidän täytyy muuttaa sitä bisnesmalliaan. Koska jos se on tähän mennessä ollut niin, että otetaan se data, ehkä ruksataan, että "kaikki data nyt luovutetaan tässä sopimuksessa". Siinä ehkä on saatu jotain alennusta siihen palveluun tai muuta, niin nyt sitten se muuttuukin siitä, että siitä datasta lähdetäänkin tekemään uutta tietoa ja sitä myydään eteenpäin, ja se ei välttämättä koske... Että viljelijät vaan vilkuttaa sille datalle siellä. [Naurua] Niin nyt ne muuttuu siihen, että viljelijät antaa sitten aivan tarkkaan sen luvan, että mihin tarkoitukseen tätä dataa saa käyttää. Ja kuinka pitkäksi aikaa se annetaan se käyttöluva, ja mikä osa datasta annetaan. Eli siihen tulee se kontrolli ja nyt tietysti on se, että pitäisi olla sitä ymmärrystä, että mihinkä kaikkeen tätä nyt kannattaa [antaa]. Ja sitten, kun tätä dataa on paljon, niin siihen tarvitaan nyt sitten semmoisia avustavia teknisiä järjestelmiä ja kehikoita, jotka tekee sitten käyttäjälle helpoksi sen luvittamisen. Ei joka ikistä dataa nyt tarvitse lähteä tökkäämään, että saa tämän luvan.

[Irene Vänninen] Niin, eikä reagoida, että sinulla nyt on datapyytäjiä portilla, ja pyytäjä on eri ja sinun täytyy kokoajan tehdä päätöksiä. Nimenomaan, kun kuuntelin sinua, niin ajattelin juuri, että mistä alkutuottaja nyt tietää, että miten arvokasta dataa hänellä on? Ilmeisesti kyselijöitä toki ilmaantuu ja riittää, mutta kuinka vastata niihin, niin siinä hän tarvitsee kyllä apua.

[Liisa Pesonen] Joo, ja tähän on vasta määrittymässä tämä, että mikä sen datan oikea arvo on. Päästään nyt siihen neuvottelutilanteeseen, niin siellähän se alkaa se datan arvo määrittymään. Nyt se on ollut sellainen "ota tai jätä". "Datat pitää antaa tai tätä palvelua et saa". Niin tällaista ei sitten enää jatkossa voi tehdä. Tähän liittyy myös sellainen, että tässä datasäädösluonnoksessa on tällainen, että jos se datan omistaja, niin kuin tämä maatilayrittäjä, puutarhatilayrittäjä, puutarhayrittäjä haluaa, että hänen datansa siirtyy palvelusta toiseen vaikka kilpailijalle, niin se pitää tapahtua 30 päivässä ja ilmaiseksi tälle asiakkaalle. Toki ne voivat pyytää siltä, kenelle se joutuu sen datan antamaan, niin siltä jotain kohtuullista korvausta, mutta sekin pitää läpinäkyvästi yksilöidä, että mistä ne kustannukset koostuu. Eli tämä muuttaa nyt todella paljon tätä datatalouskenttää. Ihan perusteellisesti.

[Irene Vänninen] Muistelen nyt sellaista, että lehdissä on kirjoitettu siitä, että esimerkiksi traktorit, nämä nykyaikaiset, alkavat olla sellaisia, että ne toimivat digitaalisesti siinä mielessä, että traktorin valmistaja voi jopa vaikuttaa siihen, että liikahtaako se traktori mihinkään. Eikö tämäkin asia liity nyt tähän kuvioon jollakin lailla?

[Liisa Pesonen] Joo, no sitä minä en tiedä sitten, kun siinä nyt kysytään sitten niistä käyttöoikeuksista ja käyttöluvista, että jos se traktori onkin, että olet vain lisenssillä saanut käyttöluvan sille. Tämä on sitten se paikka, että viljelijät voivat sitten katsoa, että olisiko joku toinen traktorimerkki, joka olisi vähän reilumpi tässä suhteessa.

[Irene Vänninen] Okei. Eli siinäkin voi hakea sitä reilua datataloutta niin sanotusti. Se liippaa sitä käsitettä.

[Liisa Pesonen] Mutta tietysti sinälläänhan se on ihan kiva ominaisuus se, että voidaan etäältä pistää traktori seis, jos vaikka on varkauden kohteena traktori tai muu, niin se voidaan sitten pistää toimimattomaksi.

[Irene Vänninen] Kyllä, kyllä. Se riippuu nyt lähinnä siitä, että kuka sen saa ja voi pistää toimimattomaksi. [Naurua]

[Liisa Pesonen] Niin, nämä on niitä asioita nyt, missä sitten viljelijöiden kannattaa olla tosi aktiivisina keskustelemassa, että mikä on reilua. Tehdään sitä reilua datataloutta ja voin kuvitella, että se on yksittäiselle yrittäjälle todella vaikea lähteä tällaisiin. Mistä sen ajan löytää? Mutta ihan nyt sitten tällaisia erilaisia yhteisöjä ja vertaisverkostoja, chattipalstoja kannattaa lähteä sitä yhdessä hahmottelemaan. Tietysti me tutkijat olemme aina kanssa tosi mielellään tulkitsemassa näitä asioita ja keskustelemassa, että vaikka se lakiteksti on jo tietty luonnos, mutta sitten, että miten näitä käytännössä oikeasti... Mille kujalle nämä oikein lähtevät nämä käytännön toteutukset sitten. Siinä tarvitsisi sitten olla tarkkana ja ymmärrystä. Tuntee ne omat oikeutensa. Siinä olisi kaikkein parasta, että on hyvä kilpailutilanne. Että on markkinoilla tarjolla useampia sovelluksia, useampia palveluja, mitä keskenänsä

kilpailuttaa, että kuka näistä on reiluin. Se, että jos siellä monopolitilanne, niin eihän se säädös muuta mitään, mutta tämän takia siellä on tällainen digimarkkinasäädös myös.

[Irene Vänninen] Ahaa, vielä kolmaskin säädös!

[Liisa Pesonen] Tässä on viisi säädöstä, keskeistä. Komissio voi nimetä tällaisia portinvartija yrityksiä, joita velvoitetaan sitten jakamaan dataa. Mutta tässä nyt niissä lakiteksteissä minun mielestäni oli niin, että tämä koskee vain suurempia yrityksiä. Tämä ei koske PK-yrityksiä, tämä datan jakamisen velvoite, vaikka olisikin portinvartija-asemassa.

[Irene Vänninen] Osaatko nimetä Suomessa, tai mainita nyt jotakin tämmöisiä verkostoja tai kanavia, tai keskusteluyhteyksiä, missä näitä asioita puidaan ja viljelijätkin osallistuu joko itse tai sitten edustajiensa välityksellä? Mitä tapahtuu Suomessa?

[Liisa Pesonen] Minun mielestäni täällä MTK on ottanut tässä todella etunojan. Sieltä varmaan löytyy ne sellaiset osaaajat, että he ovat tätä hyvin aktiivisesti seuranneet ja pohtivat sitä siellä, ja varmaan sitten erilaisissa viljelijäyhteisöissä tässä keskustellaan. Se on sitä omaa porukkaa. Sitten me tutkijat aina. [Naurua] Meitähän voi aina kutsua kylään myös keskustelemaan.

[Irene Vänninen] Niin, esimerkiksi sinulta voi kysyä, koska sinä olet nyt perillä, mitä tapahtuu näiden säädösten kanssa.

[Liisa Pesonen] Yritän seurata. Tämä on hirmuisen mielenkiintoista.

[Irene Vänninen] Niin sanoit, että on suorastaan jännittävää. Minä näen, kuinka sinun silmäsi palaa niille asioille, mitä joku voisi pitää vähän omituisena suorastaan [Naurua], mutta sinä teet tätä työksesi ja se on sinun intohimojen aluetta. Me molemmat olemme mukana myös tämmöisessä Quantifarm -nimisessä EU -hankkeessa, joka minun ymmärtääkseni liittyy myös näihin datasäädöksiin ja datanhallintasäädöksiin sitä kautta, että tässä hankkeessa yritetään tuottaa viljelijöille työkaluja, joiden avulla he pystyisivät arvioimaan, että "mitkä ovat minulle sopivia digitaalisia työkaluja ja mihin ehkä sitten sitä dataani haluan luovuttaa". Pystytkö vähän lisää avaamaan tätä hanketta? Miten se hyödyttää viljelijää sinun mielestäsi, nimenomaan?

[Liisa Pesonen] Kun puhutaan täsmäviljelystä tai tämmöisestä täsmätuottamisesta, on se viljelyä, kotieläinhoitoa, puutarha-automaatiota, niin on jäänyt vielä hämähäiseksi, että mikä se konkreettinen hyöty siellä on? Tuleeko sieltä euroja, onko se tappiota? Plus sitten, että mitkä ne on ne muut kestävyysyödyt, niin kuin ympäristöhyödyt tai sosiaaliset hyödyt, esimerkiksi työn helpottuminen. Tai tekeekö nämä lisää stressiä nämä laitteet. [Naurua] Tähän nyt pyritään tekemään sitten se Quantifarm, niin kuin kvantifioimaan, eli määrällistämään niitä hyötyjä. Se on iso eurooppalainen hanke, jossa on varmaan yritetty saada kaikki tuotantosuunnat mukaan eri maista. Suomessa on kasvihuonetomaatti mukana. Siinä myös sitten kehitetään sellaista työkalua viljelijöille, jolla voi tavallaan simuloida se, että kun on listattu erilaisia, eri tyyppisiä digitaalisia työkaluja, jos niitä ottaisi sitten omalla tilallaan käyttöön, niin ennen kuin tekee hankintoja, voi katsoa että "onko tämä kannattavaa" ja "tuleeko tästä millaiset ympäristöhyödyt, taloushyödyt, ja niin poispäin". Pyritään kvantifioimaan, mutta myös rakentaa työkaluja, millä viljelijätkin pystyisivät sitten määrällistämään niitä hyötyjä. Ettei tulisi virheinvestointeja.

[Irene Vänninen] Kyllä ja tietysti tämmöisen arviointityökalun rakentaminen edellyttää sitä, että ne hyödyt pitää ensin kartoittaa ja niistä pitää muodostaa käsitys.

[Liisa Pesonen] Joo, mitata.

[Irene Vänninen] Niin, mitata ja siinä auttaa nyt sitten tämä 30 erilaisten kasvintuotanto, eläintuotanto ja niin edelleen yrityksen mukana olo. Ja meillä todellakin tomaatin tuottajien kanssa lähdetään näitä asioita miettimään. Mitä hyötyä he saavat.

[Liisa Pesonen] Oikeat konkreettiset yritykset mukana, joiden dataa, ei teoreettista dataa mallinnettu, vaan oikeasti. Siihen sitten sisältyy myös yrittäjien haastattelut, että koetetaan päästä sinne pelkkiä talouslukuja syvemmälle niistä hyödyistä ja haitoista.

[Irene Vänninen] Tämä ketju on aika pitkä ja monimutkainenkin, että lähdetään katsomaan ruohonjuuritasolla, miten toimii, miten soveltuu, mitä hyötyjä tulee. Ja sitten päädytään näihin säädöksiin, jotka taas määrittelee sitä, että kenelle ne hyödyt sitten oikeasti jää. Etteivät ne leviä vain kaikille muille, mutta raaka-aineen tuottajia tavallaan jää sitten ilman.

[Liisa Pesonen] Joo, ja kun aina on puhuttu, että näillä alkutuottajilla on hirveän huono neuvotteluasema markkinoilla, niin nythän tässä on käymässä niin, että nämä datat on nyt sitten tällä alkutuotannolla. Niin voi myydä sitten tuotetta sellaisenaan tai datan kanssa. Paitsi, että sillä datalla ja mittauksilla säädetään, optimoidaan prosesseja, jolloin saadaan säästöjä aikaan. Saadaan ehkä parempi laatuista ja ehkä vähän enemmänkin, varsinkin kasvihuoneoloissa sitä satoa. Mutta, että sitten sitä voidaan toisiokäyttää sitä kerättyä dataa. Lähtee laskemaan niitä hiilijalanjälkitietoja tai muita tuotetietoja, jotka voi antaa sitten mukana sitten siinä tomaattilaatikossa tai ei. Sen ratkaisee varmaan sitten asiakkaat, että onko sillä markkina-arvoa sillä, että sille on vaikka laskettu hiilijalanjälki oikeasti sille laatikolliselle tomaatteja.

[Irene Vänninen] Niin niin, siinähan se on niin kuin sitten yksi lisäpalvelu, jolla voidaan palvella esimerkiksi asiakasta, joka haluaa, että hänen ostamansa tuotteet on tuotettu ympäristöystävällisesti ja tietyt asiat huomioiden.

[Liisa Pesonen] Ravintoloita, suurkeittiöitä...

[Musiikkia]

[Irene Vänninen] Aivan. Mielenkiintoista tämmöinen datan matkan sieltä raakatuotantopaikalta säädösten kautta sitten reilumpaan datatalouteen. Kiitoksia vastauksista ja haastattelusta Liisa Pesonen!

[Liisa Pesonen] Kiitos!

[Irene Vänninen] Kuuntelit juuri osan Puhetta puutarhasta ja taloudesta -podcastsarjaa. Tämä jakso oli tuotettu yhteistyössä Digitomkku EIP-hankkeen ja Quantifarm EU-hankkeen kanssa.